Pionneke II vs. Venlo II

Turnus IV

Anni MMIX-MMX

Door: Nico van der Hoogt ©

Avé Venlonaii, degradanti te salutant!

***Z**ij die gaan degraderen groeten U!*
Zo luidt, althans gedeeltelijk, de vertaling van de groet der gladiatoren die zij eendrachtig aanhieven in de her en derse Romeinse arena's wanneer zij hun leven moesten bevechten op collega strijders of wilde beesten vaak tot de dood er op volgde.[1] Of het moest zijn, dat de lokale *Pontifex Maximus* van dienst op het moment van de toe te brengen mortuale eindhouw/steek/slag/beet/worging de ter aarde neerliggende verslagene uitstel van executie verleende middels het bekende nonchalante meeliftgebaar duim omhoog…*Pollice verso.* Bij ontstentenis van de Opperste Leider nam het publiek dan de honneurs waar. Hiervandaan is de uitdrukking ontstaan: 'voor iemand duimen'.
Overigens werd de overwonnene achteraf als extra zekerheidje de hals doorgesneden. *Rare jongens, die Romeinen!*
De analogie van de huidige Venlotweeschaker en het Gladiatorschap zal inmiddels na de voorgaande berichtgevingen eenieder helder wezen: ook wij zitten in de hoek waar de klappen vallen.[2] Uitgedeeld ditmaal vooral door die *oet Ruramunda en omstreken…*
Nota bene nog lager geklasseerd, nl. laatste…

[1] De voorgeschreven groet was: "*Avé Caesar, moritori te salutant!"→ "Hallo Julius, zij die sterven gaan, groeten je!"*
[2] "*Zitten in de hoek…", een versleten cliché, ja, ik weet het. Wat? Ja, ja, een pleonasme.*

Het zal wel geen verwondering meer wekken als er af en toe een gladioterm of Latijnse spreuk tussendoor glipt.
En soms een krachtterm. Immers: *homines sumus, non dei.* Mensen zijn wij, geen goden…
Arbo wetgeving of een Partij voor de Dieren kende men toen nog niet…

Boven: de Murmillo (zwaardvechter) heeft de Retiarius (met vangnet en drietand) in het zand doen bijten. Nico daarbij in de rol van Retiarius…

De Roermondse Venatione[3]

De schaaktechnische verslaglegging terzake is ditmaal geïnspireerd door de pikorde zoals die in het kamp der gladiatoren werd gehanteerd. Men oefende met houten wapens op een bijna 2 meter lange paal, de *palus.* De beste vechtersbazen oefenden bij de eerste paal en kregen derhalve de titel: *primus palus.* De volgende werden de *secundus palus* (tweede paal) enz. geheten.
Het spits wordt dan ook afgebeten door Geert, die in de Roermondse Arena enige soortgenoten ontmoette.

[3] *Venatione→jachtpartij, mensen (bestiarii) tegen wilde dieren, of dieren onderling: leeuwen, tijgers, nijlpaarden, krooks, panters.*

Doch die middag bleek de Tegelse Tijger daardoor een tandeloze…

Primus Palus

□ **Geert Hovens (1972)**

■ **Gerard Roufs (1980)**

In een *domus-hortus-culina*[4] variant van de Siciliaan, kan Gerard al snel de bevrijdende opstoot d5 plaatsen. Op slag 14 wordt Geert rechts in de flank getroffen en geeft de h2 pion prijs. Klein beetje bloed aan de palus dus. Dan laat G. (H.) na 32 zetten de dekking definitief zakken en biedt G. (R.) zijn onbeschermde strottenhoofd aan ter doorklieving…

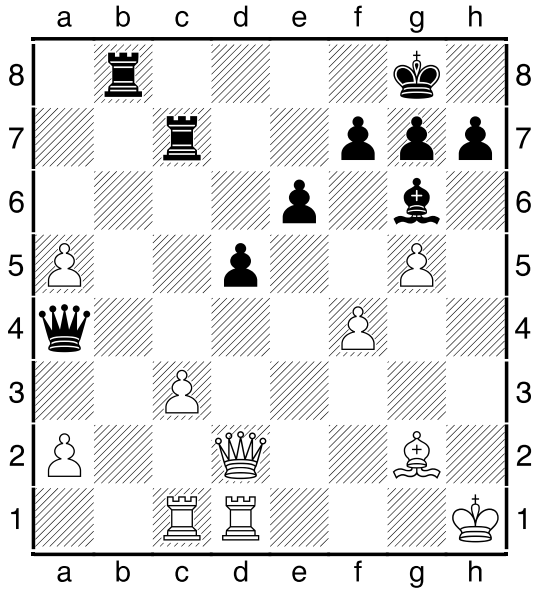

Strotstelling na 33.bxa5?

Verliest op slag. 33.*c4* had meer tegengesparteld. Nu gaat evenwel ook nog c3 verloren en wordt wits damevleugel kortgewiekt. Drie zetten later werd de Tijger tot vloerkleedje gedegradeerd… Deksels!

Homo sapiens non urinat in ventum![5]

[4] *Domus-hortus-culina*→ huis-tuin en keuken

[5] *Homo sapiens etc.*→ *de mens moet niet tegen de wind in plassen of: probeer niet het onmogelijke te doen…*

(En ook katachtigen plassen maar beter beschut)

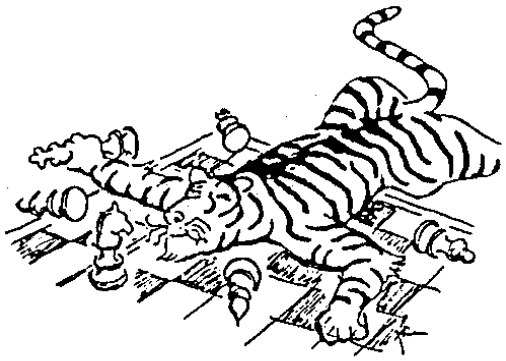

Ach, hoe lieflijk legt hij daar.....

Verder.
Vanwege nijpend personeelsgebrek had ik die dag good-old Peter S. uit de Blerickse mottenballen gehaald. Vele malen clubkampioen en een geduchte versterking.

Secundus Palus

□ **Narcis Sofic (1931)**

■ **Peter Schoeber (2033)**

Waarschijnlijk rook Narcis onraad en vluchtte daarom in het *innocente* damepionspel. Al snel verdwenen de *domina's* van het bord en er ontwikkelde zich een monotone schaakpot die uitmondde in onderstaande remisestelling.

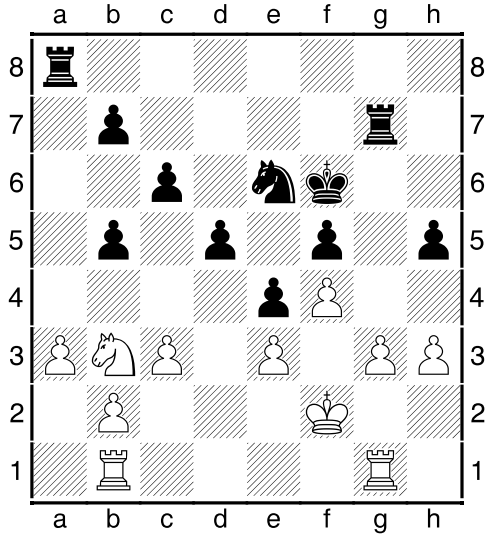

niets meer an het handje slotstelling

Door.

Tertius Palus

□ Piet P.W. Thijssen (1869)
■ Raimund van Alphen (1901)

Ook onze *quaestor*[6] en Raimund produceerden een wat saaie doch degelijke pot schaak. Na 34 zetten doet Piet een pion in de aanbieding die R. niet durft/wil/waagt/overweegt/ (te) nemen. In Piets *sua lingua Panningia:* eerste black out. R. wantrouwt de zaak kennelijk en laat het boertje ongemoeid en Piet komt er met een 'black eye' mee weg. Om op zet 40 nogmaals dezelfde kleinstaltige agrarier te offreren! Nu tast de Roermondenaar wel gretig toe. Verdraaid!

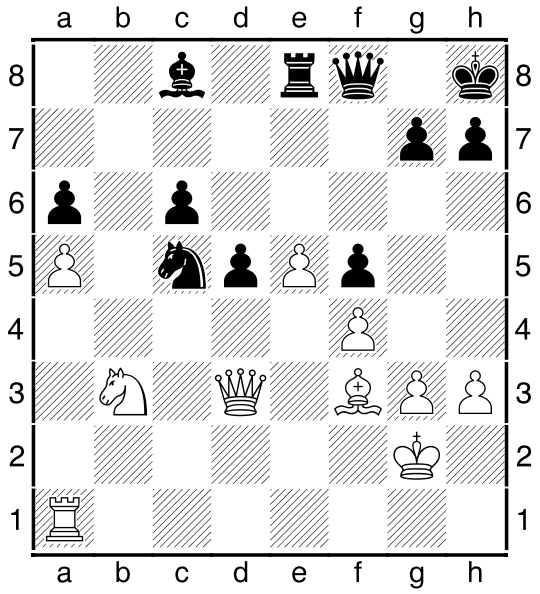

tweede black out stelling na 40…♘b7xc5

Het blijkt allemaal weinig zoden aan de dijk te zetten. Immers is de zwarte loper geen sieraad voor de *positia nigra* en even later besluiten beide kemphaantjes tot een *Pax Ruramundae Minor*.
Een kleine Roermondse vrede inderdaad.

[6] *quaestor→hij die waakt over de penningen*

De volgende a.u.b.! Maar eerst even een blik op de zwoegende, *bona fide* Piet. Alles moet kloppen! Toch?

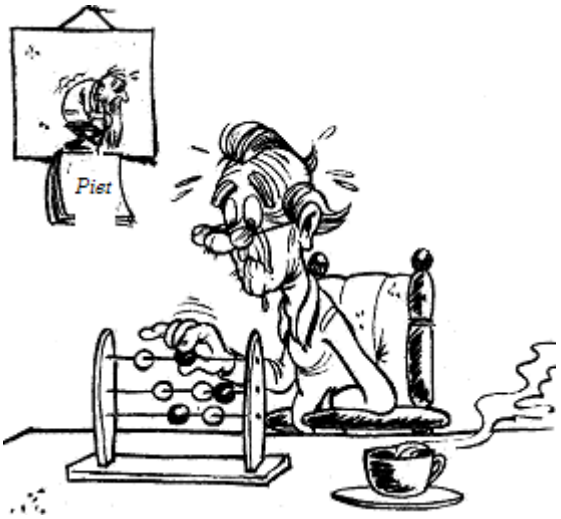

"Ik mis heej € 0,11. Wie kin det?"

Quartus Palus

□ Melvin Smit (1825)
■ Bas van der Grinten (1950)

***A**b Actis*[7] Bas beleefde in schaaktechnisch opzicht een middagje dat hij ongetwijfeld niet gaat bijschrijven aan de debetzijde van zijn 'Grote Boek met het Gedenkwaardige Partijenoverzicht van Schaker Bas.' Vooralsnog loopt een Groenveldindiër gesmeerd voor B. Er is kennelijk sprake van denktijdtekort wanneer hij op zet 31 de f4 pion inlevert. Twee zetten later trilt gans Roermond op zijn grondvesten…
Een volgende onvoorzichtigheid van de Venlonaar nl. biedt Melvin de kans *stante pede* om na zijn *veni en vidi* het *vici*[8] te laten volgen.

[7] *ab actis→secretaris*

[8] *veni,vidi,vici→ik kwam, ik zag, ik overwon. Zo snoefde Julius C. in een brief aan een vriend, toen hij de slag bij Zela in 47 voor J.Chr.tegen Pharnacus II van Pontus zegevierend had afgesloten. In het Venloos dialect voegt men vaak toe: "Stik maar met dien fietske".*

VVV stelling na 33…♗g7-h6?

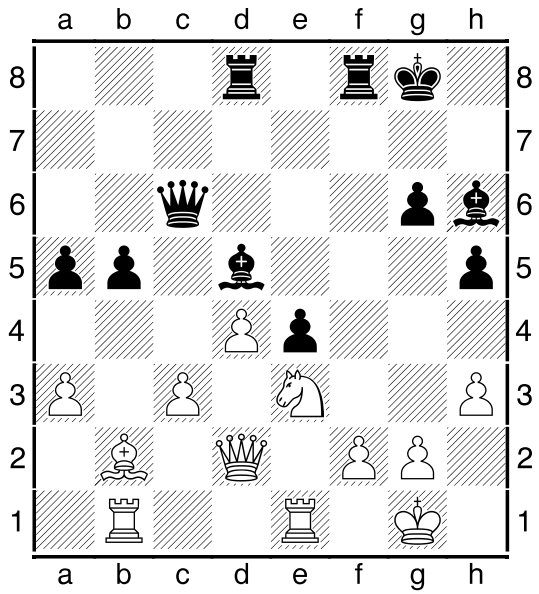

Ziet u het? Juist! Melvin kan nu spijts de paardenpenning toeslaan met: *34.♘xd5! ♗xd2 35.♘e7+ ♔h7 36.♘xc6 ♗xe1 37.♖xe1 ♖d6 38.♘e5 ♖e6 39.♖xe4...*

Acta est fabula, het spel is afgelopen. Afgelopen? Nee hoor, M. laat deze kans liggen met **34.♕e2** maar **♖f7?** biedt hem nogmaals de kans te slaan op d5 en aansluitend op e4. Deze klap kwam Bas niet meer te boven. Drommels!

Inderdaad, vergissen blijft menselijk.

Quintus Palus

□ Marc van der Lee (1831)

■ Rob Loose (1854)

Beide *adversarii* haalden een eigen brouwsel van de Spaanse Opening uit hun schaakkelder. Het geheel had een flauwe afdronk, totdat Marc een pion inboette. Enige zetten later plant Rob meedogenloos zijn dolk in M.'s ingewanden nadat Marc eventjes onachtzaam zijn *Rex Albus* van h1 naar g1 speelde.
Rob aanvaardt de invitatie en steekt toe:

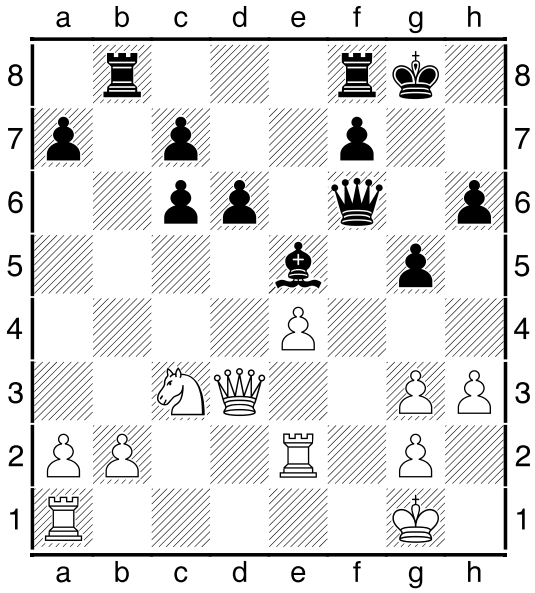

dolkstootstelling na 20.♔h1-g1?

20…♖xb2(!) 21.♖xb2 ♗xc3 22.♖f1 ♕f4+ (gemist Marc?) **23.♕xd4 ♗xd4+ 24.♖ff2 ♖e8 25.♖be2 f5! 0-1**
0-1? En het reddende Vanderleetje dan? *Ad impossibile nemo tenetur*[9]. Zelfs hij.
Het fraaie Venlose *equivalent* van het houten paard dat je niet kunt laten kakken, kent u al. Ik weet er nog een: "*Hoos maar ens asse genne nek hebs".* Hoest maar eens als je geen hals hebt.
Dat kan ook Marc niet eens. Meer schaak!

[9] *Ad impossibile… etc.→ Niemand wordt geacht het onmogelijke te doen.*

Sextus Palus

□ Lars Strolenberg (1625)

■ Nico van der Hoogt (1838) (octavion)

Hier speelde net als in de vorige ronde het thema junior versus senior, ofwel jeugd *versus* oude hap. Lars nam tegen zoveel routine uiteraard geen enkel risico en kwam met een gesloten Siciliaan op de proppen. Het enige dat ik die middag bereiken kon, was een adstructie van het dichtgeschoven karakter van deze openingsopzet.

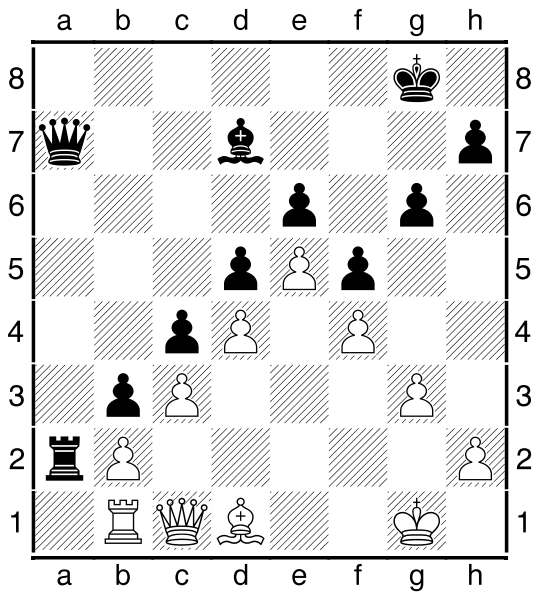

barricadestelling na 32…♖a5xa2

Merk ook de harmonieuze pionnenstructuur op. Het oog wil ook wat.
Penetrare non possibile. Geen doorkomen an. Gelijkspel. En nu: oude hap en jong hapje gaan schaken…

Septimus Palus

□ Wouter Smeets (1859)

■ Robin Meinders (1786)

Ook Wouter, toch opererend op bekend terrein, immers *domicilie* houdend in de Bisschopsstad, zal zijn schaakdagboek niet hebben voorzien van vrolijke verhalen. Verre van. Wat geschiedde? Welnu, Wouters drama in 3 afleveringen.

Parto primo: Hoe W. listig een boertje binnenprikt.

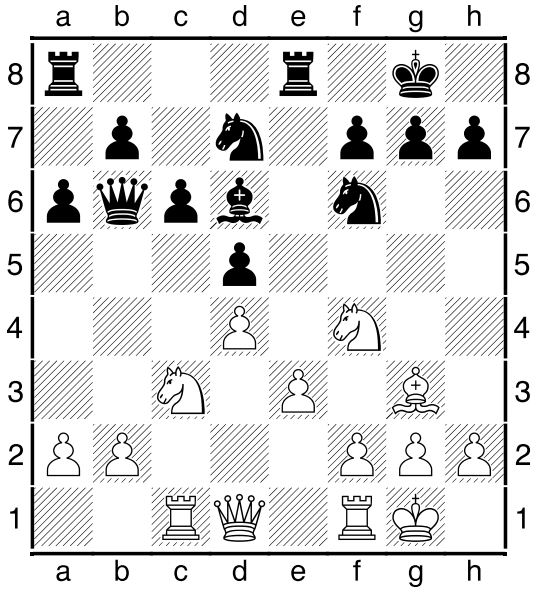

prik binnen, het is winterstelling na 15…♕c7-b6

En W. sloeg toe met: **16.♘fxd5! cxd5 17.♘a4 ♕d8 18.♗xd6** en blikte tevreden om zich heen.

Parto secundo: Wouter bereikt een winnende stelling.
Zo'n zeven zetten verder heeft W. niet alleen ook nog de zwarte b-boer weten te confisqueren, maar daarenboven een excellente stelling te borde gebracht.

Zie daartoe het diagram op de volgende pagina.

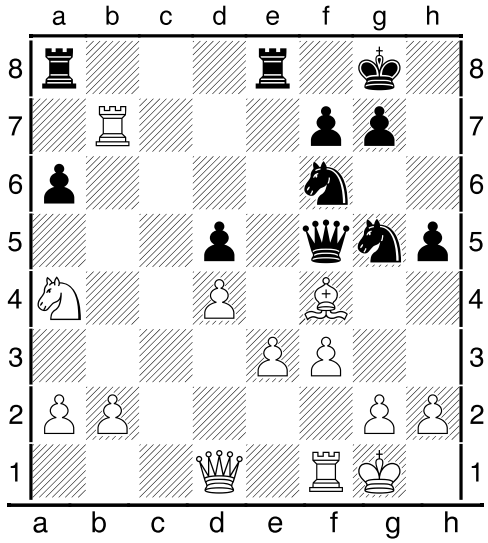

zonder commentaar…na 25…♘e4-g5

Het beste is nu om eerst het schandelijke randpaard via b6 in het spel te brengen en dan de dames te ruilen met ♕b1. De Roermondse Venlonaar ruilt/slaat echter op g5 en raakt even later zijn e pion kwijt. Zijn *utulitas* verdampt als een koel glas bier in de Sahara en hij belandt in een toreneindspel waarbij een meerboer geen gewicht meer in de waagschaal legt.
Remise derhalve. Maar dan slaat het noodlot nietsontziend toe.

Parto tertio: Wouter treft zichzelf dodelijk en wordt gestrekt afgevoerd.

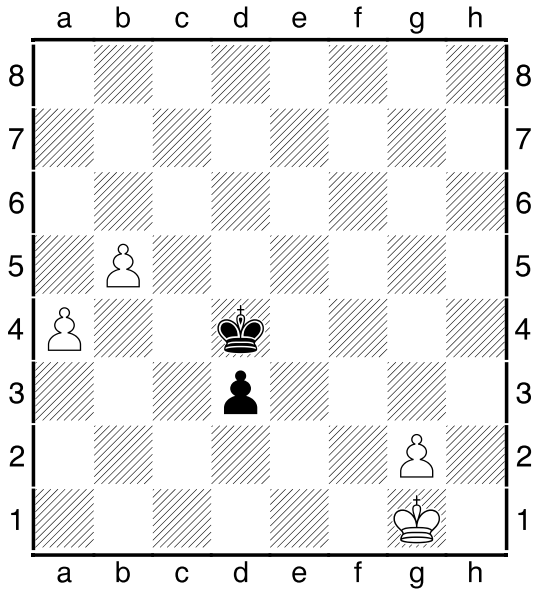

noodlotsstelling na 47…♔c5xd4 (toren)

Het is zo klaar als een klontje; na *48.♔f2 ♔c3 49.b6 d2* gaan deze beide pionnen de *transformatio* tot dame beleven. De nieuwe zwarte *domina* gaat vervolgens de witte koning voortdurend belagen. Remise.
Ja, inderdaad, ware het niet dat Wouter met **48.♔f1** verder ging.
En dat verloor, want nu promoveert Robin met schaak…
Wouters gemoedstoestand laat zich raden… In 2005 heb ik een dergelijke ramp toegelicht met een citaat van wijlen Grootmeester en Denker, Hein Donner.
Nogmaals. Bij deze. Ter *consolatio…*[10]

"In dit verband is het zinvol om even stil te staan bij de gemoedstoestand van een verloren schaker. Hiervan heeft wijlen grootmeester Hein Donner eens een treffend beeld gehouwen:

"De schaker die zijn partij verloren heeft. Wie zal hem beschrijven? Ik heb hem gezien, onmachtig te bewegen. Het publiek ging reeds heen, de lichten werden gedoofd, en nog zat hij verstard op zijn stoel naar het afgeruimde bord te turen, omdat hij ♗g2 had overzien. Een totale verstening, waar de omstanders fluisterend en op hun tenen langsslopen. Ik heb hem gehoord, hoe hij in godslasterlijke taal om straf smeekte. Hij had ♘h5 vergeten, en in zijn ontzetting over zichzelf riep hij de verbrijzeling over zich af. Onze woorden van troost wierp hij vér van zich, honend, en hij eiste belediging en kastijding. Van verre heb ik gestaan en met afgrijzen gadegeslagen hem die in orgiastische razernij bezwoer zich het mannelijk lid te zullen uitrukken, omdat hij ♕f6 had gespeeld in plaats van ♕b6.
Wat heet berouw? Wat wroeging? Dit is de hel der hellen. Gehenna. Het dal van Kai Hinnon."

(J. H. Donner in "De Koning", pag. 113, 1987, uitgeverij Bert Bakker, Amsterdam.)

Mocht U hier met instemming kennis van hebben genomen: voor kastijding kan altijd gratis worden gezorgd…."

[10] *consolatio→ troost en steun*

Tot slot. Een lichtstraal in de duisternis.

Octavus Palus

□ **Bas van der Linde (….)**

■ **Guido Faassen (1786)**

***P**ost tenebras lux.* Na duisternis komt licht en daarvoor zorgde Guido nog maar weer. Met zijn favoriete Wolgagambiet.

A 57, Wolga-Benkö gambiet

1.d4 ♘f6 2.c4 c5 3.d5 b5 4.cxb5 a6 5.e3 g6 6.bxa6 ♗xa6 7.♗xa6 ♘xa6 8.♘c3 d6 9.♘ge2 ♗g7 10.0-0 0-0 11.a3 b4 **11...♕b6 12.♖b1 ♖fb8 13.♕c2 ♘d7 14.f4** [14.b3 ♘c7=] **14...♕b3∓ 15.♕xb3 ♖xb3 16.♘a4** [16.♔f2 ♘b6∓] **16...♘c7** : Sc7xd5 **17.♘ec3 ♘b6 18.♘xb6 ♖xb6 19.♗d2 ♖ab8 20.♘a4** [20.b4!? ♗xc3 21.♗xc3 ♘xd5 22.♖bc1 ♘xc3 23.♖xc3 cxb4 24.axb4 ♖xb4 25.♔f2∓] **20...♖b3 21.e4 ♘b5** [21...♗d4+ 22.♔h1∓] **22.♖a1** [22.e5 ♘xa3 23.♖bc1 ♘b5∓] **22...♗d4+** [22...♖a8!? 23.♘c3 ♗d4+ 24.♔h1 ♖xb2 25.♘xb5 ♖xb5∓] **23.♔h1 ♗xb2 24.♘xb2 ♖xb2** diagram a.u.b.

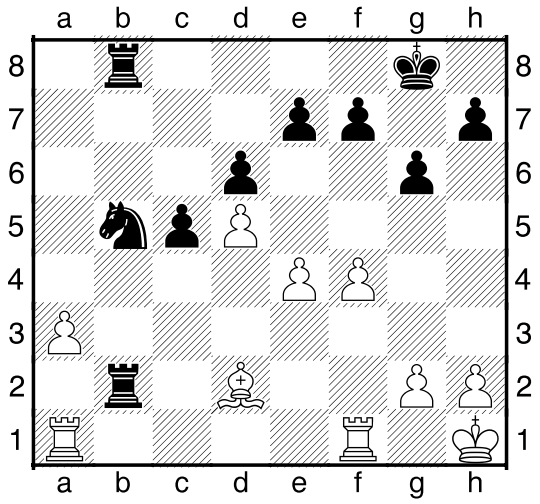

Guido heeft de Wolga voorbeeldig afgevaren. Voor zijn gambietpion druk uitgeoefend op de damevleugel en inmiddels de opgeofferde dreumes terugverdiend. En houdt de druk op de ketel. Bas bezwijkt:

25.♗e3(?) *♗c1 biedt meer tegenstand, of ook:* [*25.♖fd1 ♖b3∓]* **25...♖e2** *in orde, maar steviger: 25...♘c3 en de e-pion is het volgende victima...* **26.♖f3** [⌓26.♖fe1!? ♖xe1+ 27.♖xe1 ♘xa3 28.♔g1-+] **26...♘xa3!-+ 27.♗xc5?** *een desperado* [27.♖xa3 ♖e1+] **27...♘c2** [27...dxc5?! 28.♖fxa3 ♖bb2 29.h3-+] **28.♖f2** [28.♖a2 28...dxc5 29.h4 c4-+] **28...♖xf2** [28...♖xf2 29.♗xf2 ♘xa1-+] **0−1**

Molto bene!

Summa summarum: Pionneke 5½, Venlo 2½

1. G.Roufs	Geert	1-0
2. N.Sofic	Peter	½
3. R.van Alphen	Piet	½
4. M.Smit	Bas	1-0
5. R.Loose	Marc	1-0
6. L.Strolenberg	Nico (oct.)	½
7. R.Meinders	Wouter	1-0
8. B.van der Linde	Guido	0-1

En nu staat koploper Geleen *ante portas… Lectori salutem! N.*

Dulcia non meruit qui non gustavit amara! [11] En zo is het maar net!

[11] *Dulcia… etc.→Wie het bittere niet geproefd heeft, verdient het zoete niet.*